

APLIKÁCIA SCHENGENSEKEHO ACQUIS V RÁMCI JUSTIČNEJ SPOLUPRÁČE V TRESTNÝCH VECIACH V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anna ONDREJOVÁ
Omšenie, 9. -10. február 2011
2010

Schengenská spolupráca POJMY

Schengenské dohody

- Dohoda medzi vládami štátov Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom odstraňovaní kontrol na ich spoločných hraniciach, podpísaná v Schengene 14.6. 1985; **Schengenská dohoda (pactum de contrahendo) ÚV EU L 239, 22.9.2000, mimoriadne vydanie v SK, kapitola 19, zväzok 2, s. 3-8**
- Dohovor podpísaný v Schengene 19.6.1990 medzi Kráľovstvom Belgicka, Spolkovou republikou Nemecko, Veľkovojevodstvom Luxemburska a Kráľovstvom Holandska, ktorým sa vykonáva Dohoda o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach podpísaná v Schengene 14.6.1985 s príslušným záverečným aktom a spoločnými deklaráciami, zverejnený v OJ L 239 z 22.9.2000; **Schengenský dohovor**

Schengenská spolupráca POJMY

Schengenský systém

- Protokol o začlenení Schengenského systému do rámca Európskej únie, článok 8 s prílohou pod názvom Schengenský systém, ktorý je zaradený pod časť II. Protokoly k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, zverejnený v OJ C z 10. 11. 1997; (Schengenský dohovor, Schengenskú dohodu, protokoly a dohody o pristúpení k týmto dohodám, rozhodnutia a vyhlásenia Výkonného výboru zriadeného Schengenským dohovorom a ďalšie sekundárne akty na vykonávanie tohto dohovoru vydané a prijaté orgánmi na ktoré bola Výkonným výborom delegovaná rozhodovacia právomoc);
- V citovanom článku sa stanovuje, že pri rokovaniach o prijímaní nových členských štátov do Európskej únie platí Schengenský systém a ďalšie opatrenia, ktoré v jeho rámci vykonali orgány, za acquis, ktoré musia všetci kandidáti na prijatie prevziať v plnom rozsahu

Schengenská spolupráca POJMY

- **Schengenské acquis** - všetko čo bolo v schengenskej oblasti dosiahnuté a čo je novopristupujúci štát povinný prijať; zahŕňa Schengenský systém a nadväzujúce opatrenia
- Novopristúpené štáty k EÚ dňa 1.5. 2004 Akt o podmienkach prístupu čl. 3 , nedeliteľná súčasť Zmluvy o prístupe

Schengenská spolupráca POJMY

Schengenský priestor - 25 krajín

- Územie 22 členských krajín EÚ
- Územie 2 **pridružených** krajín Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) Island a Nórsko
- Od 12. decembra 2008 Švajčiarsko ako nečlenská krajina EÚ
- **Členské krajiny, ktoré nie sú členmi schengenského priestoru** - Bulharsko, Cyprus, Írsko, Rumunsko a Veľká Británia
- Lichtenštajnsko ako krajina EHP nie je súčasťou

Vývoj Schengenského systému z formálneho hľadiska

- Schengenské dohody klasické zmluvy medzinárodného práva verejného
- Amsterdamská zmluva (podpísaná dňa 2.10.1997, ktorá nadobudla účinnosť dňom 1.5.1999 zverejnená v OJ C 340 z 10.11.1997) a Protokoly pripojené k tejto zmluve tvoria jej nedeliteľnú súčasť
- Protokol k Amsterdamskej zmluve - inkorporácia Schengenského systému do rámca EÚ

Vývoj Schengenského systému z formálneho hľadiska

- Rozhodnutie Rady z 20. 5. 1999 týkajúce sa definície schengenského acquis za účelom určenia – v súlade s príslušnými ustanoveniami Zmluvy o založení ES a Zmluvy o EUPrávneho základu každého ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré tvorí acquis, číslo 1999/435/ES, zverejnené v ÚV L z 10. 7. 1999
- Toto rozhodnutie predovšetkým určuje v prílohe „A“ zoznam dokumentov tvoriacich schengenské acquis zaradených do právneho rámca EU

Vývoj Schengenského systému z formálneho hľadiska

- Na základe čl. 2 ods. 1 druhého pododseku druhej vety protokolu Rada EÚ prijala 20. 5. 1999 rozhodnutie 1999/436/ES, ktorým sa v súlade s príslušnými ustanoveniami Zmluvy o založení ES a Zmluvy o EU stanovuje právny základ pre všetky ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré tvoria schengenské acquis (Ú.v.ES L 176, s.17; Mim.vyd.19/001, s. 152)

Vývoj Schengenského systému z formálneho hľadiska

- Čl.2 Rozhodnutia v spojení s prílohou A Rada stanovila právny základ pre ustanovenia SVD
- Záväznosť ustanovení Schengenského vykonávacieho dohovoru (SVD) pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (čl. 48-69) je podľa Rozhodnutia 1999/436/ES z 20. mája 1999 právnym základom vždy čl. 34 ZEÚ a súčasne čl. 31 písm. a) ZEÚ

Vývoj Schengenského systému z formálneho hľadiska

- Čl. 48-53 SVD vzájomná právna pomoc – čl. 34 a čl. 31/a ZEÚ;
- Čl. 67-69 SVD odovzdávanie trestných rozsudkov - čl. 34 a čl. 31 ZEÚ;
- Čl. 59-66 SVD vydávanie osôb – čl. 31 ZEÚ
- Čl. 54-58 SVD zákaz dvojitého trestu – čl. 31, 34 ZEÚ

Záväznosť Schengenského systému pre Slovenskú republiku a iné členské štáty

- Zmluva o pristúpení - Akt o podmienkach pristúpeniaa o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia
- ÚV L 236, 23.9.2003, s. 33-49, oznámenie MZV č. 185/2004 Z.z.
- Akt o podmienkach pristúpenia **tvorí súčasť** Zmluvy o pristúpení, ktorá bola podpísaná 16. apríla 2003 v Aténach a nadobudla platnosť 1. mája 2004

Záväznosť Schengenského systému pre Slovenskú republiku a iné členské štáty

- Povinnosť pre novopristúpené štáty k EÚ od 1.5. 2004
- Čl. 3 ods. 1 záväznosť ustanovení Schengenského acquis odo dňa pristúpenia
- Čl. 3 ods. 2 záväznosť ustanovení a ich uplatňovanie až na základe rozhodnutia Rady

Závaznosť Schengenského systému pre Slovenskú republiku a iné členské štáty

- Pre SR a ďalšie „nové“ členské štáty sú záväzné a použiteľné tieto ustanovenia SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach: články 48 – 59, 61 – 63, 65 – 69.
- **SR** sice SVD neratifikovala, ale ustanovením čl. 3 v Prílohe I Aktu o podmienkach prístúpenia došlo k „prepožičaniu“ záväznosti práve spomínaným aktom, ktorý tvorí súčasť Zmluvy o prístúpení, ktorá bola SR riadne ratifikovaná.

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- „Staré“ členské štáty EÚ s výnimkou Írska a Veľkej Británie **boli zmluvnými** stranami Schengenských dohôd
- **Modifikácia** medzinárodno právnych záväzkov nastáva na základe začlenenia Schengenského systému do rámca EÚ **Protokolom k Amsterdamskej zmluve**

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- Dánske kráľovstvo
- Dohoda o prístúpení podpísaná 19.12.1996 so statusom **zvláštného postavenia**
- **Protokol č. 22** o postavení Dánska po LZ
- Pri uplatnení námietok právo voľby nezúčastniť sa plnej spolupráce v rámci komunitárneho práva. Výnimka sa nevzťahuje na oblasť unijného práva
- Práva a povinnosti Dánska k ostatným štátom schengenskej skupiny¹ ostali nedotknuté

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- Írsko a Veľká Británia
- **Nie sú viazané Schengenským systémom;**
- Čl. 4 Protokolu k Amsterdamskej zmluve umožňuje kedykoľvek požiadať o pripojenie sa k niektorým, alebo všetkým ustanoveniam schengenského acquis
- Rozhoduje Rada jednomyseľne

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- Marec 1999 UK a v júni 2000, novembri 2001 Írsko požádali **o účasť na spolupráci v niektorých oblastiach pokrytých Schengenským systémom v policajnej a justičnej spolupráci v trestných veciach, boj proti drogám a SIS**
- Rozhodnutie Rady (2000/365/ES) z 29. 5. 2000 o žiadosti UK a severného Írska, aby se na nich vzťahovali niektoré ustanovenia schengenského acquis – **ÚV L 131, 1. 6. 2000, str. 43 – 47,**

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- **Zo sledovaných ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach sa na Veľkú Britániu vzťahujú články 48 – 51, 52 a 53, 54 – 58, 59, 61 – 66 a 67 – 69**
- Rozhodnutie Rady (2002/192/ES) z 28. 2. 2002 o žiadosti Írska, aby se na neho vzťahovali niektoré ustanovenia schengenského acquis – **ÚV L 064, 7. 3. 2002, str. 20 – 23,**

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- Podmienkou uplatnenia týchto ustanovení Schengenského acquis vo vzťahu k Írsku a UK je **rozhodnutie Rady** o nadobudnutí účinku týchto ustanovení
- **článok 6** Rozhodnutia vo vzťahu k UK a Severnému Írsku,
- **článok 4** Rozhodnutia vo vzťahu k Írsku.
- Po Lisabonskej zmluve **Protokol č. 21** o postavení UK a Írska

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- **Ve vzťahu k Veľkej Británii**
- Rozhodnutie Rady **(2004/926/ES) z 22. 12. 2004 o nadobudnutí účinnosti časti schengenského acquis vo vzťahu k UK a Severného Írska – ÚV L 395, 31. 12. 2004, str. 70 - 80**, ktorým nadobudli účinnosť vyššie uvedené ustanovenia SVD (tj. články 48 – 69 s výnimkou článku 60).
- **Vo vzťahu k Írsku nemáme aktuálne informácie**

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- **Vzťah Nórska a Islandu k Schengenu**
- **Dohoda medzi zmluvnými stranami Schengen dohôd a Nórskom a Islandom podpísaná v Luxembursku 19.12. 1996**
- **Protokol k Amsterdamskej zmluve o začlenení Schengenskho systému do rámca EU,**
- **V zmysle článku 6** Nórsko a Island sa stávajú **pridruženými štátmi** vo vzťahu k Schengenskému systému a jeho ďalšom rozvoji,

Závaznosť Schengenského systému pre „staré“ členské štáty

- Dohoda medzi Radou EÚ a Republikou Island a Nórskom ich pridružení k implementácii, aplikácii a vývoji Schengenského *acquis* z 18. 5. 1999 (ÚV L 176, 10. 7. 1999, str. 36 - 62), ktorá nahradila pôvodnú Dohodu z 19. 12. 1996
- Všetky ustanovenia SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach (články 48 – 69) s výnimkou článku 60 budú Nórskom a Islandom implementované a aplikované.

Závaznosť Schengenského systému

- Ust. SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach tj. **články 48 – 69**, pokiaľ neboli nahradené novými právnymi nástrojmi záväzné a **použiteľné** :
- **Pre 22 ČŠ EÚ**
- **Nórsko, Island, Švajčiarsko**
- **UK** záväzné a použiteľné okrem čl. 60
- „**Nové**“ členské štáty s výnimkou čl. 60 a 64
- **Norsko a Island** s výnimkou čl. 60.

SVD

- Schengenský vykonávací dohovor bol v ÚV EÚ publikovaný pod číslom L 239, 22. 9. 2000, str. 19. Slovenské znenie bolo publikované v ÚV EÚ vo zvláštnom vydaní 2004, kapitola 19, zväzok 02
- Elektronická verzia databáza Eur-lex :
- http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/docs/2000/42000A0922_02_-_SK.doc

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Právna pomoc v trestných veciach
- Ustanovenia kapitoly 2 majú doplniť ED z 1959; kapitoly II Zmluvy Beneluxu o vydávaní osôb a právnej pomoci v trestných veciach z 27.6.1962 a protokolu z 11.5.1974
- Nie sú dotknuté širšie ustanovenia bilaterálnych dohôd platných medzi zmluvnými stranami

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Na základe **článku 49** dochádza k rozšíreniu použitia uvedených dohôd na ďalšie druhy konaní
- Čl. 49 písm a/ zrušený od 23. 5. 2006 a nahradený
- Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES C 197, 12. 7. 2000, s. 3), pre SR nadobudol platnosť 1. 10. 2006.

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Na základe **článku 50** dochádza k rozšíreniu použitia zmlúv na porušovanie právnych predpisov v oblasti spotrebných daní, daní z pridanej hodnoty a ciel.
- zrušený od 5. 10. 2005 a nahradený
- Protokolom k Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ prijatého Radou podľa článku 34 Zmluvy o EÚ (Ú. v. ES C 326, 21. 11. 2001, s. 2), pre SR nadobudol platnosť 1. 10. 2006.

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- **Článok 51** vymedzuje maximálne možné podmienky prípustnosti žiadosti o právnu pomoc týkajúce sa prehliadky a zabavenia vecí .

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- **Článok 52** stanovuje podmienky na priame doručovanie úradných dokumentov poštou osobe, ktorá sa nachádza na území iného zmluvného štátu
- zrušený od 23. 5. 2006 a nahradený
- Dohovorom o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES C 197, 12. 7. 2000, s. 3), pre SR nadobudol platnosť 1. 10. 2006.

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- **Článok 53** umožňuje priamy styk justičných orgánov zmluvných strán při odovzdávaní žiadosti o právnu pomoc a odpovede na ne.
- zrušený od 23. 5. 2006 a nahradený
- Dohovorom o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES C 197, 12. 7. 2000, s. 3), pre SR nadobudol platnosť 1. 10. 2006.

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Zákaz dvojitého trestu čl. 54
- Osoba právoplatne odsúdená jednou zo zmluvných strán nesmie byť pre ten istý čin stíhaná inou zmluvnou stranou, a to za predpokladu, že v prípade odsúdenia bol trest už odpykaný alebo sa práve odpykáva alebo podľa práva štátu, v ktorom bol rozsudok vynešený, už nemôže byť vykonaný.
- Prípustné výnimky z dôvodu zachovania princípu teritoriality a a princípu ochrany
- Výnimky sa neuplatnia automaticky, ale podľa čl. 55 na základe prehlásenia zmluvnej strany pri ratifikácii, prijatí, alebo schválení SVD

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Vydávanie osôb
- Ustanovenia kapitoly 4 majú doplniť ED o vydávaní osôb z 13.9.1957, Dohodu o vydávaní osôb a právnej pomoci vo veciach trestných z 27.6.1962 a protokolu z 11.5.1974
- Články 59 až 66 zrušené od 7. 8. 2002 nahradené
- Rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. EÚ L 190, 18. 7. 2002, s. 1).

Stručná obsahová charakteristika ustanovení SVD o justičnej spolupráci v trestných veciach

- Prevedenie výkonu rozsudku
- Kapitola 5 rieši problematiku prevedenia výkonu trestných rozsudkov a obsahuje ustanovenia, ktoré **doplňujú Dohovor RE o odovzdávaní odsúdených osôb z 21. 3. 1983.**

- ROZHODNUTIE RADY z 25. októbra 2004 o predbežnom vykonávaní niektorých ustanovení Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* (2004/860/ES)

- Dohoda medzi EÚ/ES a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* z 26. októbra 2004, účinná od 1. marca 2008 (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52)
- Rozhodnutia Rady 2004/849/ES (Ú. v. EÚ L 368, 15.12.2004, s. 26) a 2004/860/ES (Ú. v. EÚ L 370, 17.12.2004, s. 78).

- Protokol medzi EÚ, ES, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o **pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva** k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*, podpísaný 28. 2. 2008 v Bruseli,
- Česká republika, Nemecko a Švédsko vyhlásili, že v súlade s článkom 24 ods. 5 v spojení s článkom 38 ZEÚ je tento protokol pre nich záväzný až po splnení požiadaviek svojich vlastných ústavných postupov.
